



### Президент

## Георгий Боос бла Арсен Каноков къуллукларында къаллыкларына экспертле ишкесмиздиле

«Единая Россияны» башчылары Кремльдеги администрацияны таматасыны биринчи заместители Владимир Сурков бла Калининград областны эмда Къабарты-Малкъарны онуочуларыны кандидатураларыны юсеринден кенгешгенлей турдыла. «Коммерсант» газет билдиргенге кере, эки регионду да башчылары «Единая Россия» жангы болжагы кертюкюрюкюле, Георгий Боос бла Арсен Каноков къуллукларында къаллыкларына экспертле ишкесмиздиле.

Президент Дмитрий Медведевни къарауна бериллик кандидатураланы атлары алыкъа айтмадыла. Жюйюсохан Сурков ала ны юсеринден кенгешу 20-чи августха дери барлыгыны юсюнден билдиргенди.

КъМР-ни башчысы Арсен Каноков юсюнден айтханда, Север-Кавказ федеральний округда поппредстону къуллукчуларында ири айтханда кере, республиканы онуочулары къуллукчуны бир неча кандидатура, ол санда шендогу президент да, кергюстоллюкюле. Арсен Каноков кеси уа Бахсан ГЭС-де болган терактдан сора КъМР-де эк-

ремист ишлени кёбейгенлерини сылтау жуукъ заманада республиканы башчысын салырга керек болганындады, деп белгилегенди.

Экспертле акыл этгенден, эки регионга да башчыла салында улуу чырмаула боллукъ тойлукюле. Политолог Александр Кынов «Коммерсантха» КъМР экономика эм амалыкъ ишле жаны бла да къыйын регион болганын къалганын къалдыла. Кремльни Арсен Каноковну кесине бир турлю дауу жокуду, регионда аны бла эришир адам да жокуду, дегенди.

Политолог Станислав Белковскийни оюму да анга ушадды. «Эки да менеджерлени бла промышленниклени араларында сайланган губернаторлары жангы къауумдандыла», дегенди ол. Боосу бла Каноковну кандидатуралары Дмитрий Медведевни политикасына келишгенлерин, аланы регионлагы оюу отен кезиуиу итогалары уа аламы къуллукчыла салыу бла байламлы болмаганын белгиле.

«Коммерсант», №142, 2010 жылда 8-чи июльда.

### Кенгеш

## Фахмулу сабийлеге - энци эс

Тогусунчу августда Правительствону ююнде КъМР-ни Президент Арсен Каноков министрле да кенгеш бардырганды. Анда сюзюлген баш проблемаладан бири фахмулу сабийлени ачыкълау алагыла не жаны бла да болушу болганды. КъМР-ни билим беруу эм ишле министри Сафарби Шхагапов бз темага тынгы доклад этгенди.

Ызы бла сёз республикада спорт мекамланы, ишлене турган Театралны дворецни, элде клубланы юсюнден барганды. Эл молк эм финансла бла байламлы сорула терен тинтилгенди.

Кенгешни юсюнден толгу отчет газетни келир номеринде басмаланыркъды.

Бизни корр.

### Тарихке шагратлык этедиле

## КъМР-ни къырал борчу 717 миллион сомга азайганды

Аны юсюнден КъМР-ни финансла министри къуллугун толтурган Ирина Мишкова республиканы Правительствосуну жыйылуунда билдиргенди. Жылы башында КъМР-ни къырал борчу 957 миллион сом болганды. Былтылы биринчи жарымында 717 миллион сом, ол санда баш кредитлеге кере 700 миллион, федеральный бюджетни аллында торлендирилген борчуну да 17 миллион теврге къолдан келгенди. Алай бла, 2010 жылда 1-чи июльга къырал борчу 240 миллион сом болганды.

КъМР-ни бюджетни файдалануу жылы биринчи жарымында 10,3 миллиард сомдан артыкъ болгандыла эмда 53,7 проценте толгандыла. Налог эмда налогдан тышандагы файдалануу элементери да 3547,2 миллион сомга жетгенди эмда жылыкъ

планны 42,3 процентин тутадыла. Белгиленген планланы артыгы бла толтурурга къолдан келгенни хайырындан бюджетке тошген файдала билтырыну кезиуиу бла тенгештиргенде 219,8 миллион сомга кен болгандыла эмда налогдан тошген ача 20,5 проценте ёсгенди. Республиканы бюджетни къоранчылары 8 миллиард сом болганды.

2010 жылы биринчи жарымында бюджетни профичити къырал ачыла 2 316,2 миллион сом. Ол алай федеральний субвенцияла эмда автомобиль жоллары ремонтларына бөлюнген субсидияла, андан сора да, къырал борчуну азайтууга аванс халда алынган дотацияла алыкъа хайырланымга таянлары ючюн болганды.

Бизни корр.

### Жетишим

## Барыбызны да бек умутландырган баскетболчубуз

Бизни жашларыбыз, спортну кеп торлосонда да жетишимлеге жетип, халыкъбызны къууандырганылай турдыла. Ахшы хабар келгенди. Бекбиланы Тамирлан Российни жаш тёл командасыны (18 жылда дери) саналды Латвия бардырылган Европаны чемпионатында кюш майда олсынды.

Тамирлан спортха келгенден, алга футбол бла керуеши башланганды. Фахмулу жашны гиртичилигин, жегиллигин, билим ёсюнени (аны бойлулугу 2 метр бла 4 сантиметрге жетди) РФ-ни сойты тренер Рима Кушмова аслегенди. Ол аны баскетбол ойнарга чакырып, алай бла башланганды аны улуу спортха жолу.

Кушмова жаш бла бир къауум заман ишле, аны Саратовну «Автодор» баскетбол командасына ашырганды. Ол 9-чу классдан башлап олимпиада резерв училещеде окуганды. Бусагытта ол бийик лигада ойнаган

«Автодорун» улуу къауумуну санына киреди. Аны айттыган ЦСКА бла Саратовла тоюбтен матчда, бек иги ойнагана самалы, эчки сауга къолдануу болганды. Жаш, спортта жетилеши бла чекелени къалдыла, Саратовну экономика университетини (И) курсунда да окуйду. Илгилзи тили да биледи.

«Автодорун» президенти Владимир Родионов Бекбиланы Тамирландан улуу жетишимле саклайды. Ол аны спортха алымылай фахмундан, гиртичилигинден сора, намыслылыгын да белгиледи. «Тамирлан командага

### Магъаналы тема

## Отдан сакъланыубаш борчладан бириди

2010 жылда 4-чу августда Къырал Думаны председатели, «Единая Россия» партияны баш советини председатели Борис Грызлов, парламент журналистлени соруларына жууап бере, былай айтханды:

«От тошкуну бла байламлы хал къыйынлай къалады. Она бла адамла өлгенди, жаралы болганды да жюзле бла саналадыла. От 2 мингге жуукъ юйюну къуртханды, 4 мингге жуукъ адам журтсуз къалгандыла. Владимир Путин отну хатасы жетгенде болушурга эмда регионлада отдан сакъланыу мадарапарын этерге деп, партияны алында аллай борч салганды.

Адамладан, бек алгыра уа партияны членлеринден, ахшы мурад бла биз энци сёт ачарыкъсыз. Мен кесим ары 100 минг сом ётдюрлюкме. «Единая Россияны» фондуру филмалары къыйын болууга тошген жети субъектде къуралыкъдыла, алада да энци сётла ачылыкъдыла. Жыйылган ахча къалай къоратылыгана хар жерде да къаты кюшот этилик.



ди. Ол бек алгыра сабийлеге кийилме, окуу киталла, школ керекле алыуга къоратылыкъды. Школунда 1-чи сентябрде дерслерин чырмаусуз башларча этерге кереди. Башха магъаналы борч - адамла кюйген юйюни орунларына ишленери журтлагда кийи жашап барларча этюуду. Аны ючюн деп, юй жумшала керекли техника, башха затла да алыныркъдыла.

«Жаш гвардиягъа» уа отдан сакъланыу мадарапарын этерге деп, партияны алында аллай борч салганды.

ланыуу мадарапарын этюуге къатышурга кереклиси айттыланды. Ол санда граждандланы агъача берип солуганларына контроль этюуге болушурга деген борч да салынганды.

Къырал Думаны юсюнден айтханда уа, «Единая Россия» фракцияны депутатлары отдан сакъланыуу кючлендир мурад шендогу законодательствону жангыдан тинтирикдиле. Ол санда экспертле бла бирге биз дачаланы тийерлериндеги объектилер отдан сакъланыуу хайырлы мадарапарын элерикибиз. Этюу очюлюуге кереклири ыразылыклары бла къатышурга да право жаны бла бегейтирге керек болу турды.

Былай агъачла уа от тошкуну сылтаулары Къырал Думаны кюз арты сессиясында сюзюлмей къаллык тойлукюле. Анга битеу фракциялары да депутатлары тире къатышурга керекдиле деп, алай къараймыз.

«Единая Россия» Къырал Думада фракцияны пресс-службасы

### Къууанды иш

## Аскерчилеге - эркин эм жарыкъ фатарла

Озгын шобат кюн РФ - ни Ич ишлерини министрствосуну ич аскеринде къуллукчыларын бардырган 74 юйюр жангы фатарла алганды.

Ол къууанды иш 2-чи Промпоезд орамда аскер частны жанында соелген кеп къатлы юйде болганды.

Эрттенликде ол юйюну арбазына кеп адам колген эди. Ондада жемгъан столлада жангы фатарладан ачылча бла алада жашарга эркинлик берген къагытланы көргенни, айкай



Жангы юйюне көрмюдюс.



Газаланы Сауарбийи лентаны кеседи.

да, кёлю кёторюллюк эди. Бир жаны бек, экинчи жаны алты къатлы жангы юй да, анда жашарырга къууанганды, аруу боллап, тегерге - башы тазаланп, соелди.

Сора терк тамамларыкъ буйрукъланы толтурган 49-чу бригаданы командири, полковник Газаланы Сауарбийи, жарыкъ жыйылууну ачып, фатар къолу болганын алгышлаганды. Ол, не заманада жангы юйге кёчюу къууанды иш болганын белгиле, анда жашарырга насип тежегенди.

Ызы бла фатарладан ачылыны бергенди. Аланы санында жаш адамла, таулу тукъумла да кеп эдиле. Сёз ючюн, прапорщик Азаматланы Аскер 2004 жылдан бери Санкт-Петербургда, Чененде да толтурганды къуллугун. Юй бийеси бла бусагытта сабий сакъландыла. Ала бир отулу фатарга киргенди.

Ахыры 2-чи бетиди.

### Машук-2010

## Форумда элли бек иги проект сайланыркъды

«Машук-2010» жаш тёл лагерге Къабарты-Малкъарны 240 келечиси къатышыркъды. Аны юсюнден бегини республиканы Правительствосу къыбыл көргенди.

«Машук-2010» - билим беруу проект. Ол РФ-ни Президентини Шимал Кавказ федеральний округда полномочный келечисини аппаратыны, РФ-ни Жаш тёлую ишлери жаны бла федеральний агентствосуну башламчылары бла къуралганды, кеси да конкурентилеги чыдамлы товарлары эм жумшудыны мадарапарын обществому проектени къуруу жолга атланган хурерли жаш адамланы сайлауда эмда алава айнырга болушуда хайырлы система плочдакча бардырыла.

Лагер Пятигорск шахарны тийеринде Комсомольский талада эки сменде ишлекиди: биринчи - 9-чу-17-чи августа, экинчи 18-27-чи августа. Форумга Шимал Кавказ федеральний округну битеу субъектилерини эм Юг Осетиядан бла Абхазиядан 18-30 жашлары толган 2 минг жаш адам къатышыркъды. Биринчи сменге предпринимательле, культураны эм искусствоно келечилери, журналистле, блогерле, устазла эм краведде чакырылгандыла. Экинчиге уа жамауат оюму алчылары, волонтерла, спортчула эм техникалы чыгармачылык жаны бла командала къатышыркъдыла. Жаш тёл лагерини итогалары кере 8 направиения да 50 бек иги проект сайланыркъды. Аланы авторлары къырандан грантта алыркъдыла. Грант фондуу өлчөми уа 10 миллион сомду.

Лагерде жаш адамла къыралны бек кючюу преподавательлери жарашырган болмагана сейрик билим беруу программалага тынгыларыкъдыла. Кеслерини проектлени алыч специалистеге кергюторюкюле, Къырал Думаны депутатлары бла, бизнесменле бла да тобуширикдиле. Алава къонокъа РФ-ни Президентини СКФО-да полномочный келечиси Александр Хлопонин эм округну битеу субъектилерини да башчылары келиликдиле.

КъМР-ни Президент Арсен Каноков айтханда кере, былай ишле жаш адамлага бир бирлерини иги таньрыга, шухёкль юрютюрге, кеслерини къырануу сынарга болушадыла. «Алгаракъла бизде Нальчикде «Единая Россия» къурап «Кавказ-2020» деген жаш тёл форум бардырылганды. Анга мингге жуукъ адам жыйылган эди. Жаш адамла бир ийлекни ичинде кеп жангы зат ачкандыла эм хар билим, ким бизнесде, кими кърал управленинда, кими уа социальный неда чыгармачылык жаны бла, ачыла болалыкъларыны ийануулукъда кетгенди юйлерине» - дегенди ол.

Екатерина ТОПАСОВА, КъМР-ни Президентини бла Правительствосуну пресс-службасы.

### Оноу

## Гриппге - хаппа хазырдыла

Къабарты-Малкъар Республиканы Саулык саклау министрствосу Хайырлануучулары эркинликлери кюруулада эмда адамга тынчылыкты жашау къурауда надзор этюу жаны бла федеральний службаны КъМР-де Управлениисы бла бирге 2010-2011 жылдада грипп жайылуу заманга хазырлануу жаны бла мадарапар этюу юсюнден буйрыкъ чыгаргандыла.

Анга кере ауруудан сакъланыуу эмда анга багынуу препараттарын, оборудованыны, ыркыны, дезинфекция кереклени тергуу жаны бла амалла белгиленгенди. Дагында республиканы семинар бардырып, анда грипп жайылууну кезиуде профилактика препаратта жетерча аланы запасларын тергерге мурад этилди. Семинарлары республиканы битеу районларында бла шахарларында да бардырырга белгиленди.

КъМР-ни Президентини бла Правительствосуну пресс-службасы.

### Биадирну

## Ишекли адамла

### Тохташдырылгандыла

Къабарты-Малкъарны право нызамны саклауу органдары 2010 жылда 6-чы августа 22 сагат 25 минутда Бахсан шахарда милицияда ишленгенле асуула бла чабуулукту этген Аманлыкчылыны излеу жаны бла мадарапар этилди. Бизилек Бахсан РОБД-ни эки участка уполномоченный: ил ишлене органдарында милицияномата лейтенанты Эдик Симжаевны бла милицияны лейтенанты Арсен Пумановну ётюрюк кеттен эдиле. Аланы экинчи да 59-шар жыл бола эди, ала ич ишлене органдарында 2006 жылдан бери ишлей эдиле, юйюрлери, сабийлери болганды.

Бахсан шахарны бла Бахсан району тийерлеринде «Вулкан-2» сигнал ишлейди. Аманлык этилген кестерде КъМР-ни кюн структураларыны уста специалистлери бир къаууму тинтуде бардырады.

Бандитле эки кероудан от ачканды ачыкъланганды. Ишеклик туургурунда да тохташтырылгандыла. Тийишли эксперт-криминал тинтуде бардырыла. Эки мурдарлык иш этилгени юсюнден РФ-ни Прокуратурасында Следствие комитетини КъМР-де Следствие управлениисы Бахсан шахарда следствие бөлүмю уполновий иш ачканды.

КъМР-ни право нызамны саклауу органдарыны бир информация арасы.

Школлада динлени юслеринден дерсле керекмидиле?  
2 бет

Къачан да къыйын жерледе  
3 бет

«Ахшы муратларыбыз - алдадыла»  
3 бет

«Алания» онглуракъ болганды  
4 бет



УРУНУУНУ ВЕТЕРАНЫ

Къачан да къыйын жердеде

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...



Мызаланы Арайлы жашы Далчак, Геннадий Николаевич Бродский, Иван Карлович Пернацкий, партокму секретарлары Виктор Федорович Завиторов...

Мызаланы Арайлы жашы Далчак, Геннадий Николаевич Бродский, Иван Карлович Пернацкий, партокму секретарлары Виктор Федорович Завиторов...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Магнитара

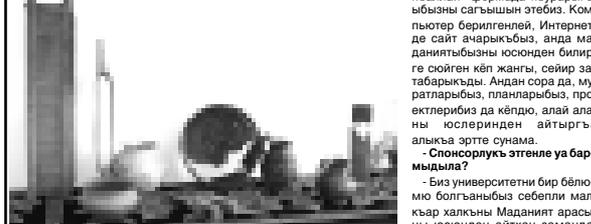
Къобарты-Малкыр къырал университетде къл болмай малкыр халкыны Мадагит арасы ишлеп башлаганды...



Светлана Мухтарова, халкыбыз Мадагит арасы къачан эм кимни башламчылыгы бла къуралганды?

Бизни энчилигибизни бамайлаган бир къуам экспонат келтирчира эттен биз.

«Ахшы муратларыбыз - алдадыла»



а байыл мартада башлаганды. Биринчи заманда къыйыныракъ да тошген болур эди, баям?

Этдорлюкюбюз, бусагъатда аны кълалы формада къураыргъыбызны саргышын этебиз. Компьютер берилгенди, Интернетде сайт ачырыкъбыз, анда маданиятыбызны иосонден билрге...

Ара ачылганы 4-5 ай болды, ол себеден аны иосонден къл адам билмейди. Бизге алыкъ аслам зат керекди. Эртегиден-терелени билгенде аман-аман болганды...

«Ахшы муратларыбыз - алдадыла»

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Тырнаузу шахары, аны вольфрам-молибден комбинациясы таркылары айыныгы улуу къыйын салгыч миеге...

Бизни ким билгенде...

Атопаны Магомети (псевдоним) Бизни ким билгенде... бизни оккуму шагырейди. Ол намулда, къыска хан хопера, мардакеле да жазды. Аны очеркери «Заман» газетде, «Мини-Тур» журналда да басылды.

Бир тапсызга тобеп къалырмамы?.. Ол ару мелекчини, баям, кезо къараганды санга, олакъчи. Шүбүм, энди хайт де. Аны къулыганды санга, олакъчи.

Огъурсуз къатын Азамат ныгъыша бара турганды, Кулизар алына чыгып кылды.

Азууну хатасы Эпге къураганды маршут машинаны шэфэруну къырданды къолтугунда да сакхиян пафсыкъа бла чалбай киши олтурды. Аны онг жанында жер бошу.

Эринлери, къолларыны, аякларыны Тарнакларда бирча къызыл болуга болганды, чачы да, жаны чачына, къыска къыркъылган, бир омакъ тиширы, жолючулапга айлан:

Аллахны алдырга жарамыз Жамарамз - Жахируттар, былай нек мудаха? - деди Хасан.

Азамат ныгъыша бара турганды, Кулизар алына чыгып кылды. Ол ким эсе да, танымайла.

Азамат ныгъыша бара турганды, Кулизар алына чыгып кылды. Ол ким эсе да, танымайла.

Жамарамз - Жахируттар, былай нек мудаха? - деди Хасан. Ол ким эсе да, танымайла.

Жамарамз - Жахируттар, былай нек мудаха? - деди Хасан. Ол ким эсе да, танымайла.

Жамарамз - Жахируттар, былай нек мудаха? - деди Хасан. Ол ким эсе да, танымайла.

Жамарамз - Жахируттар, былай нек мудаха? - деди Хасан. Ол ким эсе да, танымайла.

СТАТИСТИКА

Жумушланы багъалары алай бек кетюрюлмегендиде

Ахыр 7 айны ичинде потребители багъла Россияде 4,8 процентте, июльда 4,4 процентте кетюрюлгендиде. Ала былыргы кетюрюлгендиде азыла: былырны июльда аханы кыйматы 0,6 процентте азайганды энди, жылы башында башлан 8,1 процентте.

Аш-азыкъ болмаганды товарларны араларында топон изденилгенде, ала сигаретлени багъалары дайым есеп бардыла (айны ичинде 11 процентте, жылы башында бери уа 10,6 процентте), бензинни (0,9 эм 3,3 процентте), къурулуш материаллары (0,6 эм 1,4 процентте) багъалары да өсөргенде. Аны эм юс кийимлени, юккө хайырланганды багъалары да бир кесекте кетюрюлгендиде (0,1-0,3 процентте). Терапидо товарла учулана бардыла - июльда 0,3 процентте, жылы башында бери уа 2 процентте. Дарманла да 0,3 процентте учулангандыла, адырлоуна уа - 6,5 процентте багъа болганды.

